

meenschap, God, de schoonheid, de werkelijkheid, de lezer, de kunst en zichzelf anderzijds. De baanbrekers van de moderne dichtkunst waren, op theoretisch plan, Rousseau, Diderot en Novalis; de eerste vertegenwoordigers, Baudelaire, Rimbaud en Mallarmé. Bij nader toezien vinden wij, in onze eeuw, bij Apollinaire, Lorca, Machado, Alberti, Eliott, Ungaretti, e.a. dezelfde structuur terug. Ter illustratie volgt een reeks verzen van de grootste dichters uit de XXe eeuw: naast de oorspronkelijke tekst vindt men een proeve van Duitse vertaling. Het werk wordt besloten met een algemene en bijzondere literaturopgave, een personenregister en een zeer nuttig zaakregister. Onmisbaar. J. Dax

MOELLER, Ch. *Littérature du XXe siècle et Christianisme, III: Espoir des hommes.* — Casterman, Doornik, 1957, 512 pp., ing. f 135.

In dit derde deel van *Littérature du XXe siècle et christianisme* doorloopt Moeller de dimensie van de louter menselijke verwachting zoals die spreekt bij Malraux, Kafka, Vercors, Maulnier, Chokhlov, Reymont, Bombard en Sagan. De interessante bespreking van Malraux en Kafka vormt de hoofdschotel. Moeller volgt ook hier de reeds in de eerste twee delen aangewende methode: analyse van en bezinning op lange citaten uit de behandelde schrijvers, vanuit een uitgesproken christelijk standpunt. Dit laatste schenkt aan het geheel zijn originaliteit maar brengt tevens mede dat de grenzen tussen het specifiek literaire en het domein van de filosofie en theologie meer dan eens dreigen te verdwijnen. Aanbevolen. J. Dax

SOCIOLOGIE

DESSAUER, F., *Streit um die Technik.* — J. Knecht, Frankfurt/M., 1956, 472 pp., geb. D.M. 17,80.

Vele dichters en filosofen hebben in de moderne techniek een fatale bedreiging gezien voor de geestelijke zelfstandigheid van de mens. De mechanisatie dreigt de vrije ontplooiing van de persoonlijkheid te remmen. Sommigen zelfs spreken van de „demonie” van de techniek (E. Junger). F. Dessauer, die zich sedert vijftig jaar met het probleem van de techniek heeft beziggehouden, erkent weliswaar de

gevaaren van de techniek — evenals die van de politiek, de economie enz. —, daar elke uitwendige activiteit van de mens hem zo kan beheersen, dat hij „dieptebblind” wordt, d.w.z. het eeuwige in hem, dat zijn activiteit moet leiden verwaarloost. In die zin is de techniek *steeds* een bedreiging geweest voor de menselijke vrijheid. Maar dit treft niet het eigene van de techniek. Zij is een menselijke roeping, een vaardigheid, die in hem door zijn Schepper werd gelegd; door de techniek beantwoordt de mens aan een goddelijke opdracht: „onderwerp u de aarde”. En of dit nu geschiedt door middel van een windmolen of van een reactievliegtuig, het blijft wezenlijk hetzelfde. Met dit verschil dat de moderne techniek een oneindig groter aantal mensen deelachtig maakt aan een vrij en menswaardig bestaan, terwijl anderzijds de gevaren van een zekere technolatrie gestegen zijn. In dit boek vindt men ook een overzicht van hetgeen de filosofen vanaf de voorsocratici tot aan en met de existentialisten (Jaspers, Heidegger) over het onderwerp hebben geschreven. Een overzicht over de hedendaagse literatuur over de techniek per jaartal gerangschikt toont op een aanschouwelijke wijze aan, hoe sterk in de laatste decennien de belangstelling voor het probleem van de techniek is gestegen. F. De Raedemaeker

VELDKAMP, Dr. G. M. J., *Groepsproblemen in een veranderende samenleving.* — Paul Brand N.V., Bussum, 1956, 142 pp., f 4,90.

Dat de Nederlandse staatssecretaris voor economische zaken nog tijd en lust vindt tot het houden van zulke gedragen voordrachten als hier zijn gebundeld, verwondert nauwelijks in het kader van hetgeen hij overigens reeds het licht heeft doen zien op het gebied van sociale verzekering en algemene maatschappijproblemen. De schr. waarschuwt zelf reeds, dat de bundeling van een vijftal losse inleidingen het bijeengebrachte nog niet tot een eenheid maakt. Het waardevolst komt mij zijn eerste en omvangrijkste essay voor, dat over „christelijke organisatievormen in een veranderende samenleving” handelt. De ontleding van de mutatie onzer samenleving mag dan al veel bij anderen borgen (waarvan ook aantekeningen getuigen), het geboden overzicht is helder en de ontleding wordt voor enkele specifieke problemen (vooral van de Kerk in deze samenleving) belangwekkend doorgetrokken. Een eigengeaarde „christelijkheid” van de in onze